

Totaalbeeld Interbestuurlijk toezicht Twenterand 2019

Totaalbeeld Twenterand: Groen				
Financiën	Wabo	Wro	Archief	Huisvesting statushouders
Oranje	Groen	Groen	Groen	Groen

Motivering totaalbeeld

Algemeen

Het totaalbeeld is opgebouwd uit vijf domeinen waarbij de provincie toezichthouder is. Dit zijn de domeinen financiën, Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht), Wro (Wet ruimtelijke ordening), informatie- & archiefbeheer en huisvesting statushouders. Op de pagina's hierna staat per domein de beoordeling van de taakuitvoering en het daaruit volgende toezichtregime beschreven. De kleur van het totaalbeeld is het gewogen gemiddelde van de verschillende domeinen.

Beeld van Twenterand in de afgelopen jaren

De kleur van het totaalbeeld is dit jaar Groen, in 2018 en 2017 was het groen.

Beeld voor het jaar 2019 – wat valt op?

In aanloop naar de begroting 2019 werd de gemeente geconfronteerd met verder oplopende tekorten/nadelen in het sociaal domein en is een voorgenomen besparing op de eigen organisatie achteraf toch niet realistisch gebleken. Inmiddels heeft de raad een begroting 2019 vastgesteld, die structureel en reëel niet in evenwicht is. In deze begroting maakt Twenterand met behulp van een aantal dekkingsmogelijkheden (met name een OZB-verhoging van 25% in 2019) aannemelijk dat het evenwicht in de meerjarenraming tijdig herstelt.

Twenterand is voldoende in control op de beleids- en uitvoeringscyclus (big-8) Wabo. Twenterand heeft een forse verbetering gemaakt in het uitvoeringsprogramma en jaarverslag 2019 en de benodigde capaciteit grotendeels op orde gebracht. Ook heeft Twenterand het afgelopen jaar hard gewerkt aan het opzetten van de Omgevingsdienst. Op enkele terreinen is verbetering nodig. Het uitvoeringsprogramma is niet op tijd vastgesteld en de benodigde capaciteit voor bouw/ruimtelijke ontwikkeling is niet helder onderbouwd. Net als alle andere gemeenten in Overijssel heeft Twenterand het milieubeleid niet vertaald in het uitvoeringsprogramma en is geen inzicht gegeven hoe aan de vastgestelde Kwaliteitsverordening wordt voldaan.

Twenterand scoort positief op de criteria van het domein Wro. De structuurvisie is actueel. Niet alle bestemmingsplannen zijn actueel, maar dit wordt gecompenseerd doordat de ambtelijke beschikbare capaciteit (voor het actueel houden van de bestemmingsplannen) wordt ingezet voor de voorbereiding op het Omgevingsplan.

Het informatie- en archiefbeheer is op orde dankzij een flinke inhaalslag waarbij een planmatige en gestructureerde aanpak is vormgegeven. Er is in korte tijd veel voortgang geboekt, waarvoor complimenten. Een aantal punten verdienen vanuit risicobeoordeling bijzondere aandacht in 2019.

De gemeente heeft voldaan aan de taakstelling op het gebied van huisvesting statushouders. Op peildatum 1 januari 2019 had de gemeente een achterstand. De reden voor de achterstand ligt echter buiten de macht van de gemeente. Dit is de reden om toch de kleur groen toe te kennen.

Voor het domein monumenten is sprake van een overgangsproces. Dit domein wordt volgend jaar als volwaardig domein getoetst en is dan mede de basis voor het totaalbeeld. De voorbereidingen hiervoor zijn samen met de gemeenten opgepakt.

Samenvattend levert dit het beeld op van een gemeente die enerzijds, op de provinciale toezichtdomeinen Wabo, Wro, archief- en informatiebeheer en huisvesting statushouders, inspanning levert om haar wettelijke taken goed uit te voeren. Anderzijds loopt de gemeente nog steeds financiële risico's.

Toezichtregime

Per domein hebben wij de kleuren groen of oranje toegekend. Bij financieel toezicht heeft Twenterand nog een aantal uitdagingen en houden wij intensiever toezicht. Op de overige domeinen geldt dat het toezicht minder intensief is en dat wij als toezichthouder op afstand blijven.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
Financiën	Beoordeling De begroting 2019 is structureel en reëel niet in evenwicht. In de meerjarenramingen wordt voldoende aannemelijk gemaakt dat dit evenwicht tijdig wordt hersteld. Daarbij zijn bestuurlijke onderwerpen benoemd die het begrotingsbeeld kunnen bedreigen. Context Vorig jaar stond de gemeente in eerste instantie onder preventief toezicht. De gemeente had de financiële problematiek binnen het sociaal domein transparant in beeld gebracht en in de begroting 2018 realistisch ingeschat dat dit probleem niet uitsluitend binnen het sociaal domein opgelost zou kunnen worden. De gemeente had daarom een aantal denklijnen uitgezet die er voor moesten zorgen dat het structureel en reëel begrotingsevenwicht op termijn werd hersteld. De concrete invulling van een deel van die denklijnen was in eerste instantie onvoldoende. In maart 2018 is het preventieve toezicht opgeheven nadat de bezuinigingsmaatregelen alsnog door de gemeente(-raad) waren voorzien van een degelijke en concrete invulling. Toelichting beoordeling In aanloop naar de begroting 2019 werd de gemeente geconfronteerd met verder oplopende tekorten/nadelen in het sociaal domein en is een denklijn (besparing op de eigen organisatie) achteraf toch niet realistisch gebleken. Dit was aanleiding voor intensief ambtelijk contact om een herhaling van vorig jaar te voorkomen. Inmiddels heeft de raad een begroting vastgesteld, waarin een aantal dekkingsmogelijkheden is opgenomen die moeten leiden tot een sluitende begroting en meerjarenraming. Eén van de maatregelen is een verhoging van de OZB van 25% in 2019 en vervolgens jaarlijks 5% in de jaren daarna. In de jaren 2019 t/m 2021 wordt rekening gehouden met te verwachten winsten uit de grondexploitatie. Na correctie hiervan en geschoond van overige incidentele baten en lasten komen wij tot de conclusie dat de begroting 2019 weliswaar structureel en reëel nog niet in evenwicht is, maar dat in de meerjarenraming voldoende aannemelijk wordt gemaakt dat dit evenwicht tijdig wordt hersteld.	Oranje	<u>Toezichtregime oranje</u> 1. De geraamde uitgaven en inkomsten zijn structureel en reëel in evenwicht. Uit meerjarenbegroting is nog niet aannemelijk dat dit evenwicht behouden blijft, of, 2. De geraamde structurele uitgaven en inkomsten zijn niet in evenwicht. Uit de meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld, en/of, 3. Er is sprake van één of meer bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, de grondexploitatie of andere onderwerpen. <i>Intensiteit toezicht: gemiddeld</i> - o Begroting vergt geen goedkeuring. - o Verdiepingsvragen rondom meerjarige financiële problematiek. - o Intensivering ambtelijk en bestuurlijk contact (2-5 x per jaar). - o Monitoren van herstelmaatregelen/begrotings wijzigingen. - o Het zijn van sparringpartner. - o Themaonderzoeken. - o Onderzoek programmarekening met accountantsverslag. - o Opvragen nota's deelonderwerpen financiële positie.
Wabo	Algemeen Op basis van de uitgevoerde toetsing van Interbestuurlijk Toezicht op het domein Wabo is het kleurbeeld voor de gemeente Twenterand voor het jaar 2019 groen. Dit betekent dat de gemeente Twenterand voldoende in control is op de beleids- en uitvoeringscyclus (big-8) Wabo. De gemeente Twenterand heeft een forse verbetering gemaakt in het uitvoeringsprogramma en jaarverslag 2019 en de benodigde capaciteit grotendeels op orde gebracht. Ook heeft de gemeente Twenterand het afgelopen jaar hard gewerkt aan het opzetten van de Omgevingsdienst. Op enkele terreinen is verbetering nodig. Het uitvoeringsprogramma is niet op tijd vastgesteld en de benodigde capaciteit voor bouw/ruimtelijke ontwikkeling is niet helder onderbouwd.	Groen	<u>Toezichtregime groen</u> <i>Inzicht in uitvoering en handhaving</i> Sluitende beleids- en uitvoeringscyclus, die voldoet aan de beoordelingscriteria. Alle stappen van de cyclus zijn ingevuld. <i>Intensiteit toezicht: laag</i> - o Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: 1 à 2 keer per jaar. - o Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	Net als alle andere gemeenten in Overijssel heeft Twenterand het milieubeleid niet vertaald in het uitvoeringsprogramma. Ook heeft het, net als de andere gemeenten, geen inzicht gegeven hoe aan de vastgestelde Kwaliteitsverordening wordt voldaan. Verbeterpunten De gemeente Twenterand heeft de volgende verbeterpunten: 1. Stel het uitvoeringsprogramma vast voor 1 januari 2020. 2. Breng de capaciteit voor milieu (ODT) en bouw/ruimtelijke ontwikkeling volledig op orde en geef in het bestuurlijk besluit zonodig aan wat de benodigde keuzes en consequenties zijn van onvoldoende capaciteit. 3. Vertaal het (milieu)beleid door in het uitvoeringsprogramma 2020. 4. Geef in 2019 inzicht in het voldoen aan de vastgestelde Kwaliteitsverordening VTH en doe hiervan, conform de verordening, mededeling aan de gemeenteraad. Toetsingskader Interbestuurlijk toezicht Wabo kijkt in 2019 naar de totale beleids- en uitvoeringscyclus van de Overijsselse gemeenten. Daarbij wordt beoordeeld of de cyclus sluitend is, door te toetsen of de resultaten van uitvoering en beleid van voorgaande jaren zijn vertaald naar nieuwe uitvoering en eventueel nieuw beleid. Daarnaast kijkt Interbestuurlijk toezicht Wabo of in de bestuurlijke besluitvorming risico's en keuzes inzichtelijk zijn gemaakt zodat college en raad weten wat hun verantwoordelijkheden zijn. Hierbij wordt ook de Kwaliteitsverordening VTH meegenomen.		daar aanleiding toe geven (steekproef)
Wro	Beoordeling: <u>Groen:</u> De gemeente Twenterand scoort positief op de criteria van het domein Wro. Dit maakt dat het kleurbeeld voor dit jaar 'groen' is. Omgevings- en Structuurvisies <u>Groen:</u> Twenterand beschikt over een actuele structuurvisie (juli 2011). Onder een actuele structuurvisie verstaan wij een visie die niet ouder is dan 10 jaar. Bestemmingsplannen <u>Groen:</u> De gemeente Twenterand beschikt -met uitzondering van de bestemmingsplannen 'Den Ham', 'Kleine Kernen', 'Vriezenveen woongebied en bedrijven'- over actuele bestemmingsplannen voor het gemeentelijke grondgebied, waarin rekening is gehouden met de provinciale belangen. De ambtelijke beschikbare capaciteit (voor het actueel houden van de bestemmingsplannen) wordt ingezet voor de voorbereiding op het Omgevingsplan. Dit is voldoende om op basis van het huidige toetsingskader de kleur groen toe te kennen.	Groen	<u>Toezichtregime groen</u> <i>Vaststelling en actualisatie structuurvisies</i> - o de gemeente heeft de structuurvisies op orde (voldoet aan de hiervoor genoemde beoordelingscriteria) <i>Vaststelling en actualisatie bestemmingsplannen</i> - o de gemeente heeft de bestemmingsplannen op orde (voldoet aan de hiervoor genoemde beoordelingscriteria) of de gemeente heeft aangetoond dat de beschikbare capaciteit ingezet wordt voor de voorbereiding op het omgevingsplan. <i>Inzicht in nalevingstoezicht</i> - o Voor 1 januari van elk kalenderjaar is het door de raad geziene jaarlijkse programma voor toezicht en

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	Voor het bestemmingsplan Buitengebied geldt een bijzondere situatie. Twenterand heeft dit bestemmingsplan voor een deel (het gebied rond de Engbertsdijkvenen) uit de procedure genomen. Dit is gebeurd in afstemming met de provincie en op verzoek van de provincie. Dit om te voorkomen dat dit plan het gebiedsproces en de Ontwikkelopgave voor Natura 2000 zou doorkruisen. <i>Toezicht en handhaving</i> Twenterand heeft een actueel uitvoeringsprogramma voor toezicht en handhaving, en heeft de capaciteit inzichtelijk gemaakt. De gemeente geeft aan voldoende capaciteit beschikbaar te hebben voor de uitvoering van toezicht en handhaving op het gebied van ruimtelijke ordening.		handhaving RO aan GS gestuurd en - voor 1 april, dan wel samen met de jaarrekening, is het door de raad geziene jaarverslag toezicht en handhaving RO aan GS gestuurd en - doelen en normen zijn behaald. Er is een goede en actuele analyse van de risico's. Er is sprake van een consistent programma met voldoende operationele doelen, afwijkingen zijn begrijpelijk geformuleerd. <i>Intensiteit toezicht: laag</i> - Ambtelijk contact: 1 à 2 keer per jaar. - Kennisgevingsbrief van GS: situatie is conform de eisen. - Steekproef eens per 3 à 4 jaar.
Archief	In juli 2018 is het eerste Verantwoordingsverslag informatie- en archiefbeheer 2017 ontvangen. Op basis van de KPI beoordeling in dit verslag en aanvullende informatie verkregen in november 2018, valt te constateren dat Twenterand het informatie- en archiefbeheer nu planmatig en gestructureerd aanpakt. Er is in relatief korte tijd veel voortgang geboekt. In de gemeente Twenterand is gestart met het invoeren van volledig digitaal zaakgericht werken en vervangen (op basis van Dimpact). Het huidige DMS Corsa wordt hiertoe uitgefaseerd. De personele capaciteit is hiervoor op orde gebracht met onder meer een recordmanager en informatiecoaches. De aandacht voor de informatie- en archief functie komt hiermee na jaren van onderbezetting weer op een aanvaardbaar niveau. Het opstellen van een Handboek Kwaliteit is gestart als opmaat voor het implementeren van een (verplicht) systeem van kwaliteitszorg. Het Vervangingsbesluit is nog niet in 2018 genomen, daartoe wordt eerst een Handboek Vervanging opgesteld. Het project Archieven Twenterand Op Orde is gestart in juli 2018. Dit leidt tot een aanpak (actie Stofkam 2.0) om bestaande achterstanden (ruim 1,4 km) te vernietigen/te bewaren archief weg te werken. Veel van deze archieven bevinden zich nog als werkarchief op de verschillende afdelingen. Ondanks de hoge prioriteit om deze achterstanden weg te werken zal de actie in plaats van de eerder geschatte 2 jaar circa 4 jaar in beslag gaan nemen. De archiefbewaarplaats is op orde. Het calamiteitenplan is in 2017 geactualiseerd. De gekozen aanpak en prioriteitsstelling geven vertrouwen in een goede afwikkeling. De gemeente Twenterand neemt in de nieuwe archiefverordening op dat ze jaarlijks verantwoording zal afleggen over het informatie- en archiefbeheer. Ze wil dat tweejaarlijks doen aan de hand van de KPI's. Het andere jaar zal verslag gedaan worden aan de hand van het verbeterplan dat in het KPI-verslag is opgenomen.	Groen	<u><i>Toezichtregime groen</i></u> <i>Zorg voor en beheer van archief op orde</i> <i>Intensiteit toezicht: laag</i> - Frequentie algemeen inspectiebezoek: eens per 2 a 3 jaar - Informatie-uitvraag: jaarlijks verslaglegging via KPI's of op andere wijze. - Horizontale verslaglegging: jaarlijks.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	Deze verantwoording wil de gemeente laten samenvallen met de jaarrekening, wat resulteert in een andere moment van aanlevering van de informatie in het jaar dan de maand december/januari. Aandachtspunten voor 2019: • Totstandkoming kwaliteitshandboek. • Actualisatie Archiefverordening en beheersregels. • Vervangingsbesluit. • Geautoriseerde toegang fysiek archief.		
Huisvesting statushouders	De gemeente Twenterand heeft voldaan aan de taakstelling van de tweede helft van 2018. De gemeente heeft op peildatum 1 januari 2019 een achterstand van 8 personen. Na aftrek van het tekort aan koppelingen (buiten macht gemeente) op peildatum 1 oktober 2018 blijft er van die achterstand niets over. Twenterand krijgt hiermee de kleur 'groen' voor IBT-domein Huisvesting statushouders. Ieder half jaar krijgen gemeenten per 1 januari en 1 juli, door het Rijk een taakstelling opgelegd voor het huisvesten van statushouders. Beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van de realisatiecijfers op peildatum 1 januari 2019.	Groen	<u>Toezichtregime groen</u> <i>Tijdig gehuisvest</i> ○ Voldaan aan de wettelijke taakstelling, of ○ Voor de eerste keer niet voldaan aan de wettelijke taakstelling, ten opzichte van de voorgaande taakstellingperiode of er is sprake van een kleine achterstand <i>Intensiteit toezicht: laag</i> 1. Maandelijks monitoren voortgang. 2. Bij 1^e keer niet halen van de taakstelling ontvangt de gemeente een ambtelijke brief. Indien nodig, ambtelijk overleg waarbij informatie wordt opgevraagd en gevalideerd en afspraken worden gemaakt over inlopen achterstand.